

Focus: het Midden Oosten (les 17 – 6des)

Geschiedenis 6TSO — © www.degeschiedenisles.com — Sint-Rita Campus Technologie

1

Het Midden Oosten

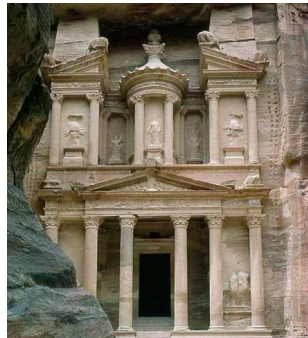
1. Inleiding

2

Het Midden Oosten

3

Het Midden Oosten

4

Het Midden Oosten

5

Het Midden Oosten

6

Het Midden Oosten

7

Het Midden Oosten

Het Midden Oosten

- => Een **complex**e regio
- => Een **verdeelde** regio
- => Een **geradicaliseerde** regio
- => Een regio in **beweging**

8

Het Midden Oosten

2. Een complexe regio

=> De religies:

- overwegend de Islam
- maar ook het Jodendom en het Christendom

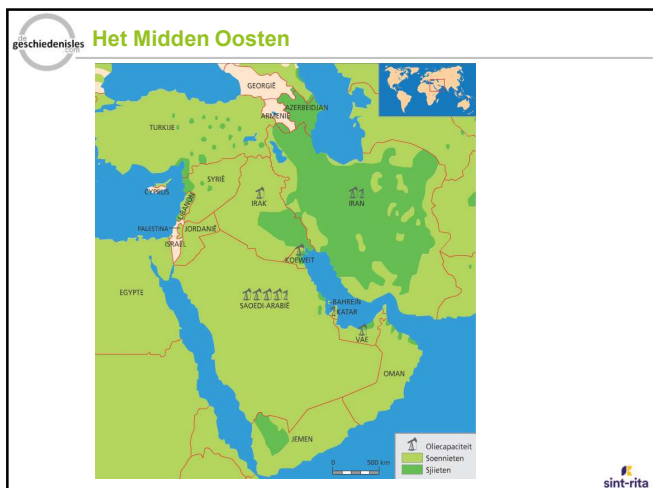
=> De bevolking:

- overwegend Arabisch
- maar ook Perzen, Joden, Turken, Koerden

=> Geografisch:

- vage geografische grenzen

9

10

geschiedenis

Het Midden Oosten

=> Het Midden oosten is een zeer complexe regio

=> De verklaring van deze complexiteit ligt in het verleden

=> Het Midden Oosten was (en is) een zeer belangrijke regio:

- ligging (strategische regio tussen Oost en West)
- economisch (olie en Suez kanaal)
- religieus (bakermat van Islam, Jodendom en Christendom)

=> Het Midden Oosten was (en is) in de greep van

- economische belangen
- politieke belangen
- religieuze belangen

sint-rita

11

geschiedenis

Het Midden Oosten

=> Eerst domineerde het Ottomaanse Rijk het Midden Oosten

=> Vanaf de 19de eeuw domineerde Europa deze regio en vooral

- Frankrijk
- Groot-Brittannië

=> Europa investeerde zwaar in het Midden Oosten

- Suez kanaal
- Olieboringen
- Spoorwegen

sint-rita

12

geschiedenis

Het Midden Oosten

sint-rita

13

geschiedenis

Het Midden Oosten

=> Ook Belgische industriëlen waren actief

Bv. Edouard Empain

- industrieel
- baron
- spoorwegbelangen in Egypte
- in de ban van Egypte
- bouwde Heliopolis
 - een stad op zijn privé terrein van 2500 ha
 - een stad net buiten Cairo
 - een stad met Europees grondplan
 - een stad in oriëntalistische stijl

sint-rita

14

geschiedenis

Het Midden Oosten

sint-rita

15

Het Midden Oosten

3. Een verdeelde regio

=> Na hun onafhankelijkheid probeerden de landen van het Midden Oosten hun krachten te bundelen

=> Dit mislukte:

- geen politieke eenheid
- geen economische eenheid
- geen sociale eenheid
- geen culturele eenheid

Het Midden Oosten

Geen politieke eenheid

=> Arabisch nationalisme streefde naar:

- onafhankelijkheid ten opzichte van het Westen
- samenwerking tussen de verschillende staten

=> Dit mislukte

=> Enkele voorbeelden van Arabisch nationalisme:

- Iran (Ayatollah Khomeini)
- Egypte (Nassar)

Het Midden Oosten

IRAN:

=> Tot in 1979 bestuurd door de Sjah

=> Sjah voerde een pro-westers beleid

=> Protest uit religieuze hoek

=> 1979: opstand tegen de Sjah komt op hoogtepunt

=> Islamitische revolutie

=> Ayatollah Khomeini grijpt de macht

=> Vestigt streng islamitisch regime

Beeldfragment 17-01: beelden van de Islamitische revolutie (1979)

Beeldfragment 17-02: documentaire over de Islamitische revolutie (1979)

Het Midden Oosten

- => De andere landen in het Midden Oosten reageren met argwaan, want
 - Iraniërs zijn geen Arabieren, maar Perzen
 - Iraniërs zijn sjiieten
 - Iraniërs steunen sjietische minderheden in soenitische buurlanden
 - Iran wil grootmacht worden (kernwapens?)
- => Spanningen met buurlanden
- => Islamitische republiek wordt islamitische dictatuur
 - weinig vrijheid
 - geen scheiding staat en religie
- => Laatste tijd ondooing in de relaties met het Westen

Het Midden Oosten

EGYPTE:

- => 1952: Nasser wordt president na een staatsgreep
- => 1956: Nasser nationaliseert het Suez-kanaal ten nadele van Frankrijk en UK
- => Nasser verbiedt Israëlische schepen de doortocht
- => Israël, Frankrijk en de UK vallen Egypte binnen
- => Militair succes, maar onder diplomatieke druk trekken ze zich terug

Beeldfragment 17-03: nieuwsbericht over Suez crisis

Beeldfragment 17-04: BBC-documentaire over de Suez crisis (deel 1)

Het Midden Oosten

Geen economische eenheid

- => 1960: oprichting van de OPEC
- => OPEC: Organisation of Petroleum Exporting Countries
- => Eerste leden in 1960:
 - Iran
 - Irak
 - Koeweit
 - Saoedi-Arabië
 - Venezuela

geschiedenis

Het Midden Oosten

- => Doel OPEC: via prijs-en productieafspraken vat krijgen op olie-inkomsten
- => Machtige organisatie
- => OPEC zet in 1973 olie in als wapen tegen de Westerse steun aan Israël
- => Oliecrisis van 1973

Beeldfragment 17-05: Oliecrisis 1973

- => Ondanks OPEC, vaak bloedige oorlogen tussen de leden
 - Irak-Iran
 - Irak-Koeweit

sint-rita

22

geschiedenis

Het Midden Oosten

Geen sociale eenheid

- => Ondanks olie-inkomsten, toch grote kloof tussen arm en rijk
- => Bevolkingsexplosie deed armoede toenemen
- => Olierijkdom stimuleerde de industriële ontwikkeling niet

Geen culturele eenheid

- => Soenieten ⇔ Sjiïeten
- => Moslims ⇔ Joden
- => Voorstanders scheiding kerk-staat ⇔ tegenstanders scheiding kerk-staat

sint-rita

23

geschiedenis

Het Midden Oosten

4. Een geradicaliseerde regio

- => Gebrek aan toekomst voor grote delen van de bevolking
- => Frustraties bij grote delen van de bevolking
- => Velen verliezen vertrouwen in seculiere staten en ijveren voor islamitische staten
- => Islamisme wint aan aanhang
- => Islamisme is politieke ideologie die streeft naar een staat op basis van de islamitische waarden en normen

sint-rita

24

Het Midden Oosten

=> Islamisme heeft meerdere gezichten

- gewelddoos
- gewelddadig: jihadisten

=> Jihadisten:

- nationaal (tegen eigen regering)
- internationaal (tegen het westen), bv. Al Quaida, IS

Het Midden Oosten

5. Een regio in beweging op weg naar ...?

=> In veel landen reageerde de bevolking tegen het regime, de sociale ongelijkheid en voor meer democratie en vrijheid:

- Iran
- Egypte
- Yemen
- Jordanië
- Syrië
- ...

=> Volksopstanden, gewelddadige onderdrukking door het regime

=> In Egypte is president (Mubarak) in 2011 afgetreden

=> Andere regimes staan zwaar onder druk (bv. Syrië)

=> Islamisten/jihadisten proberen de macht te grijpen (bv. Syrië)

Het Midden Oosten